

UCHWAŁA Nr 281 RADY MINISTRÓW

z dnia 13 grudnia 1973 r.

w sprawie zapewnienia warunków dalszego rozwoju spółdzielczości inwalidów.

W celu zapewnienia spółdzielczości inwalidzkiej niezbędnych warunków do zawodowej i społecznej rehabilitacji inwalidów, stanowiącej podstawowy cel działalności tej spółdzielczości, Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Zadania spółdzielczości inwalidów w zakresie zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej inwalidów stanowią podstawę do określania wielkości zadań gospodarczych i kierunków działalności oraz koniecznych do ich realizacji środków rzeczowych, finansowych i inwestycyjnych.

2. Przy określaniu wielkości zadań dla spółdzielczości inwalidów należy w szczególności brać pod uwagę potrzebę rozwijania działalności gospodarczej w kierunkach i formach najbardziej dostosowanych do psychofizycznych właściwości inwalidów.

3. Związek Spółdzielni Inwalidów uzgadnia projekty planów w zakresie zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej inwalidów z Ministrami Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

§ 2. Do zadań Związku Spółdzielni Inwalidów należy:

- 1) organizowanie nowych miejsc pracy zgodnie z określonymi przez wojewodów potrzebami zatrudnienia inwalidów i osób traktowanych na równi z inwalidami oraz środkami ustalonymi w narodowych planach gospodarczych,
- 2) zatrudnianie inwalidów przede wszystkim w zwartych zakładach przemysłowych, w warunkach pracy chronionej, oraz przystosowywanie organizacji i normowania pracy do psychofizycznych możliwości inwalidów,
- 3) organizowanie pracy w systemie nakładczym dla inwalidów, którym kalectwo, schorzenie lub miejsce zamieszkania uniemożliwiają pracę w zakładach zwartych,

4) prowadzenie działalności gospodarczej w dziedzinach najbardziej nadających się do zatrudnienia inwalidów, w tym:

- a) w przemyśle przy produkcji:
  - wyrobów zastrzeżonych dla spółdzielni inwalidów na zasadzie wyłączności i głównego producenta (głównego wykonawcy),
  - sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy osobistych dla inwalidów,
  - innych wyrobów, zapewniającej inwalidom warunki do rehabilitacji zawodowej w procesie pracy,
- b) w usługach, które mogą być świadczone przez inwalidów,
- c) w handlu detalicznym przede wszystkim artykułami przemysłowymi, ze szczególnym uwzględnieniem wyrobów produkowanych przez spółdzielnie inwalidów,

5) umocnienie własnego zaplecza naukowo-technicznego dla unowocześnienia pracy inwalidów, poprawy jej warunków, jak również modernizowanie procesów produkcyjnych,

6) rozbudowywanie własnego zaplecza socjalno-rehabilitacyjnego, a zwłaszcza sanatoriów, ośrodków wczasowo-rehabilitacyjnych, szkoleniowych ośrodków sportu rehabilitacyjnego, internatów, stołówek, przychodni rehabilitacyjnych oraz innych urządzeń,

7) organizowanie dokształcania i doskonalenia zawodowego inwalidów zatrudnionych w spółdzielniach, ze szczególnym dostosowaniem form i metod szkolenia do potrzeb młodych osób o trwałym kalectwie.

§ 3. 1. Dla stabilizacji działalności gospodarczej i dalszej specjalizacji spółdzielni inwalidów w branżach zapewniających zatrudnionym inwalidom korzystniejsze warunki pracy i większą wydajność ustala się:

1) wykaz wyrobów i usług, które spółdzielnie inwalidów będą wykonywały jako wyłączni producenci (wyłącznie wykonawcy), stanowiący załącznik nr 1 do uchwały,

2) wykaz wyrobów i usług, które spółdzielnie inwalidów będą wykonywały jako główni producenci (główni wykonawcy), stanowiący załącznik nr 2 do uchwały.

2. Upoważnia się Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług do dokonywania w porozumieniu z właściwymi ministrami i Zarządem Związku Spółdzielni Inwalidów zmian w wykazach, o których mowa w ust. 1.

3. Ministrowie w uzgodnieniu z Zarządem Związku Spółdzielni Inwalidów zapewnią przekazywanie spółdzielniom inwalidów produkcji wyrobów lub działalności usługowej innych niż określone w załącznikach nr 1 i nr 2.

4. Ministrowie i wojewodowie spowodują przekazanie przez podległe przedsiębiorstwa produkcji wyrobów lub rodzajów usług wymienionych w załącznikach nr 1 i nr 2 spółdzielniom inwalidów w sposób i w terminach uzgodnionych ze Związkiem Spółdzielni Inwalidów.

5. Związek Spółdzielni Inwalidów zapewni właściwy rozwój produkcji wyrobów, o których mowa w ust. 1 i 3, uwzględniając pełne zaspokojenie potrzeb odbiorców tych wyrobów zarówno pod względem ilościowym i jakościowym, jak też pod względem terminowości dostaw.

6. Wojewodowie ustalają na wniosek zarządu terenowego związku spółdzielni inwalidów asortyment produkcji i rodzaj usług dla spółdzielni inwalidów jako wyłącznych lub głównych producentów (wyłącznych lub głównych wykonawców) na terenie danego województwa.

§ 4. 1. Przedsiębiorstwa państwowe rozszerzą kooperację przemysłową ze spółdzielniami inwalidów w produkcji nadającej się do wykonywania przez inwalidów, na podstawie wieloletnich umów oraz na zasadach obowiązujących w kooperacji między przedsiębiorstwami państwowymi.

2. Ministrowie i wojewodowie zobowiążą podległe zjednoczenia (jednostki równorzędne) do zapewnienia spółdzielniom inwalidów, zawierającym wieloletnie umowy kooperacyjne z przedsiębiorstwami państwowymi, niezbędnej pomocy, między innymi w zakresie:

- przekazywania maszyn i urządzeń,
- pomocy technicznej i technologicznej,
- zaopatrzenia materiałowego, w tym cesji surowców i materiałów trudno dostępnych,
- cesji limitów inwestycyjnych i dewizowych, niezbędnych dla rozbudowy i modernizacji bazy materialnej.

§ 5. Ministrowie i wojewodowie zapewnią spółdzielniom inwalidów w wielkościach niezbędnych do wykonywania zadań określonych w planach gospodarczych:

- 1) zaopatrzenie w materiały i surowce objęte centralnym rozdzielnictwem lub będące w ich dyspozycji,
- 2) zaopatrzenie w maszyny i urządzenia dla nowych i modernizowanych zakładów przemysłowych i usługowych,
- 3) przydziały środków transportu.

§ 6. 1. Zarząd Związku Spółdzielni Inwalidów oraz ministrowie nadzorujący jednostki sprawujące funkcje zjednoczeń wiodących w koordynacji ogólnobranżowej

spowodują objęcie porozumieniami ogólnobranżowymi spółdzielni inwalidów przez właściwe zjednoczenia wiodące.

2. Ministrowie, o których mowa w ust. 1, oraz wojewodowie zapewnią:

- 1) w planach wieloletnich i rocznych oraz w branżowych programach — rozwój w spółdzielniach inwalidów produkcji wyrobów i działalności usługowej, nadających się do wykonywania przez inwalidów,
- 2) wykorzystanie zdolności produkcyjnych i usługowych spółdzielni inwalidów, uwzględniając ich specjalizację w branżach najbardziej przydatnych do zatrudnienia inwalidów,
- 3) świadczenie pomocy na rzecz spółdzielni inwalidów przez jednostki zaplecza badawczo-rozwojowego i wdrożeniowego w zakresie technicznym i technologicznym.

§ 7. 1. Ministrowie i terenowe organy administracji państwowej mogą przekazywać w trybie obowiązujących przepisów na rzecz spółdzielni inwalidów: obiekty, pomieszczenia, sprawne maszyny, urządzenia i oprzyrządowanie oraz limity inwestycyjne i dewizowe w wypadku:

- 1) przekazywania do spółdzielni inwalidów produkcji wyrobów i działalności usługowej,
- 2) powierzania spółdzielniom inwalidów przez przedsiębiorstwa państwowe produkcji i usług do wykonywania w ramach wieloletnich umów kooperacyjnych,
- 3) zawierania pomiędzy spółdzielnią inwalidów lub terenowym związkiem spółdzielni inwalidów a przedsiębiorstwem państwowym porozumienia zobowiązującego:
  - a) spółdzielnię inwalidów do zatrudnienia osób, których inwalidztwo powstało w okresie zatrudnienia w danym przedsiębiorstwie państwowym,
  - b) przedsiębiorstwo państwowe do przekazania spółdzielni inwalidów limitów i środków materialnych niezbędnych do uruchomienia określonej liczby stanowisk pracy dla inwalidów.

2. Porozumienia, o których mowa w ust. 1 pkt 3, mogą zawierać przedsiębiorstwa państwowe, w których występuje znaczne uciążliwych warunków pracy, uniemożliwiających zatrudnienie inwalidów w zakładach własnych tych przedsiębiorstw. Porozumienia powinny być zaopiniowane przez terenowe organy administracji państwowej stopnia powiatowego.

§ 8. Upoważnia się ministrów do przekazywania na rzecz spółdzielni inwalidów limitów inwestycyjnych i limitów dewizowych w wypadkach określonych w § 7.

§ 9. 1. Terenowe organy administracji państwowej:

- 1) zapewnią spółdzielniom inwalidów na zasadach pierwszeństwa przydziały:
  - a) wolnych obiektów poprzemysłowych, w tym na cele związane z rozwojem pracy nakładczej,
  - b) lokali na cele usługowe i handlowe,
  - c) lokali na cele rehabilitacyjne, socjalne i kulturalno-oświatowe,
- 2) pozostawią lokale zwalniane przez jednostki organizacyjne spółdzielczości inwalidów w wyniku działalności inwestycyjnej w dyspozycji terenowych związków spółdzielni inwalidów na cele wymienione w pkt 1.

2. Terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego i powiatowego będą ustalały dla zakładów budowanych przez spółdzielnie inwalidów lokalizacje zapewniające dogodny dojazd inwalidów do pracy oraz możliwość organizowania urzędzeń rehabilitacyjno-rekreacyjnych.

§ 10. Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych zapewni — w ramach uprawnień koordynacyjnych — wykonawstwo robót budowlano-montażowych dla wszystkich inwestycji jednostek organizacyjnych spółdzielczości inwalidów.

§ 11. Zaleca się terenowym organom administracji państwowej szersze stosowanie zwolnień spółdzielni inwalidów i ich związków z obowiązku **partycypowania** w kosztach budowy inwestycji towarzyszących.

§ 12. Państwowe jednostki handlowe obowiązane są przy wyborze sprzedawców towarów preferować spółdzielnie inwalidów, jeśli jakość ich towarów, ceny i warunki dostawy nie odbiegają od poziomu wyrobów oferowanych przez innych sprzedawców.

§ 13. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej zapewni:

- 1) placówkom leczniczo-rehabilitacyjnym spółdzielni inwalidów i ich związków odpowiednią kadrami lekarsko-pielęgniarską,
- 2) zrównanie uprawnień placówek wymienionych w pkt 1 z uprawnieniami zakładów leczniczych przemysłowej służby zdrowia.

§ 14. Na pokrycie wydatków związanych z rehabilitacją inwalidów spółdzielczość inwalidów przeznacza środki pochodzące z ulg w podatku dochodowym oraz dotacji budżetu Państwa.

§ 15. Środki pochodzące z ulg w podatku dochodowym są przekazywane na fundusz rehabilitacji inwalidów, przeznaczony na finansowanie wydatków na rehabilitację leczniczą, zawodową i społeczną, poprawę warunków pracy i warunków socjalno-bytowych inwalidów oraz związaną z tym działalność inwestycyjną.

§ 16. Minister Finansów zapewni — na wniosek Zarządu Związku Spółdzielni Inwalidów — stosowanie dalszych ulg w podatku dochodowym i obrotowym.

§ 17. 1. Upoważnia się Ministra Finansów do udzielania Związkowi Spółdzielni Inwalidów dotacji z budżetu Państwa do wysokości $\frac{1}{3}$ składek na ubezpieczenie społeczne, wpłacanych przez spółdzielnie inwalidów zrzeszone w tym Związku.

2. Dotacje, o których mowa w ust. 1, przekazywane są na fundusz specjalny Związku Spółdzielni Inwalidów z przeznaczeniem na budowę i rozbudowę spółdzielczych sanatoriów, ośrodków rekreacyjno-wypoczynkowych, zakładów pracy chronionej i innych zakładów oraz urzędzeń rehabilitacji inwalidów.

3. Zasady uznawania spółdzielni inwalidów za zakłady pracy chronionej ustali Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, w porozumieniu z Ministrem Finansów, na wniosek Związku Spółdzielni Inwalidów.

§ 18. Zasady gospodarowania środkami funduszy: rehabilitacji inwalidów i specjalnego ustala Związek Spółdzielni Inwalidów w uzgodnieniu z Ministrami Finansów oraz Zdrowia i Opieki Społecznej.

§ 19. 1. Wskaźnik zatrudnienia inwalidów i osób traktowanych na równi z inwalidami w skali terenowego związku spółdzielni inwalidów nie może być niższy od 70% ogólnej liczby zatrudnionych.

2. Zarząd Związku Spółdzielni Inwalidów stosuje niezbędne środki zapewniające osiągnięcie przez terenowe związki spółdzielni inwalidów wskaźnika zatrudnienia, o którym mowa w ust. 1.

3. Wskaźniki zatrudnienia inwalidów i osób traktowanych na równi z inwalidami ustala dla poszczególnych spółdzielni inwalidów na dany rok kalendarzowy wojewoda na wniosek zarządu terenowego związku spółdzielni inwalidów.

4. W spółdzielniach inwalidów niewidomych wskaźnik zatrudnienia inwalidów niewidomych I i II grupy nie może być niższy:

- 1) od 40% ogólnej liczby zatrudnionych w spółdzielniach przemysłu włókienniczego,
- 2) od 50% ogólnej liczby zatrudnionych w pozostałych spółdzielniach.

§ 20. 1. Do stanu zatrudnienia inwalidów w spółdzielniach inwalidów zalicza się:

- 1) inwalidów zaliczonych przez komisje lekarskie do spraw inwalidztwa i zatrudnienia do jednej z grup inwalidów,
- 2) inwalidów wojennych i wojskowych bez względu na stopień utraty zdolności do zarobkowania,
- 3) inne osoby o ograniczonej sprawności do pracy, traktowane na równi z inwalidami.

2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrami Pracy, Płac i Spraw Socjalnych oraz Finansów określa na wniosek Zarządu Związku Spółdzielni Inwalidów, jakie osoby wymienione w ust. 1 pkt 3 należy traktować na równi z inwalidami, oraz tryb postępowania w tej sprawie.

§ 21. Upoważnia się Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych do wprowadzenia w spółdzielniach inwalidów na wniosek Zarządu Związku Spółdzielni Inwalidów, uzgodniony z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej, skróconego czasu pracy w formie i wymiarze dostosowanych do potrzeb rehabilitacji inwalidów.

§ 22. Tworzy się w dyspozycji Zarządu Związku Spółdzielni Inwalidów na okresy roczne i według podziału na obszary płatnicze fundusz dewizowy z odpisów w wysokości 10% w stosunku do osiągniętego przyrostu wartości eksportu w złotych dewizowych.

§ 23. Zaleca się zarządom centralnych związków spółdzielni stosowanie zasad określonych w uchwale.

§ 24. Ilekroć w uchwale jest mowa:

- 1) o ministrach — należy przez to rozumieć również kierowników urzędów centralnych,
- 2) o wojewodach — należy przez to rozumieć również prezydentów miast wyłączonych z województw,
- 3) o spółdzielczości inwalidów — należy przez to rozumieć spółdzielnie inwalidów, ich związki i prowadzone przez nie zakłady własne.

§ 25. Traci moc uchwała nr 90 Rady Ministrów z dnia 5 maja 1967 r. w sprawie rozwoju spółdzielczości inwalidzkiej (Monitor Polski Nr 30, poz. 141).

§ 26. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1974 r.

Prezes Rady Ministrów: P. Jaroszewicz

Załącznik nr 1 do uchwały nr 281
Rady Ministrów z dnia 13 grudnia
1973 r. (poz. 314).

WYKAZ WYROBÓW I USŁUG WYKONYWANYCH PRZEZ SPÓŁDZIELNIE INWALIDÓW NA ZASADZIE
WYŁĄCZNOŚCI

Lp.	Nazwa wyrobu lub rodzaj usługi	Lp.	Nazwa wyrobu lub rodzaj usługi
1.	Zarówki choinkowe	20.	Rękawice ochronne, robocze i gospodarcze (wszystkich typów)
2.	Zaczepy do ozdób choinkowych	21.	Bielizna i odzież na potrzeby resortu służby zdrowia
3.	Zarówki samochodowe sufitowe	22.	Obuwie profilaktyczne
4.	Lampki sygnalizacyjne	23.	Pończochy na kikuty
5.	Bezpieczniki samochodowe	24.	Tornistry szkolne
6.	Wały giętkie do szybkościomierzy	25.	Tarcze polernicze z tkanin dla przemysłu meblarskiego
7.	Koszyczki do łożysk rowerowych	26.	Siatki do pralek
8.	Zamknięcia pałkowe do butelek	27.	Pokrowce na aparaty telewizyjne, radiowe, adaptery itp.
9.	Spinacze biurowe	28.	Tarcze szkolne i emblematy
10.	Pineski	29.	Smoczki na butelki i zabawkowe (lateksowe)
11.	Sprężyny do słoje „Vecka”	30.	Dętki do piłek gumowych wytwarzane metodą maczania z lateksów
12.	Kółka i żabki do firan	31.	Znicze i świece nagrobkowe
13.	Kasety do filmów	32.	Konfekcjonowanie żyłki z tworzyw sztucznych
14.	Zapinki, lokówki, falówki, klipsy i szpilki fryzjerskie	33.	Miotły i miotelki
15.	Zmywaki z drutu i tworzyw sztucznych	34.	Szatniarstwo
16.	Plomby z metalu (wszystkich typów)	35.	Plakatowanie
17.	Zawieszki do obrazów	36.	Dezynfekcja telefonów
18.	Konfekcjonowanie drobnych wyrobów śrubowych i gwoździ		
19.	Wieszaki ubraniowe z drutu zwykłego w rurce z tworzywa		

Załącznik nr 2 do uchwały nr 281
Rady Ministrów z dnia 13 grudnia
1973 r. (poz. 314).

WYKAZ WYROBÓW I USŁUG WYKONYWANYCH PRZEZ SPÓŁDZIELNIE INWALIDÓW NA ZASADZIE
GŁÓWNEGO PRODUCENTA (GŁÓWNEGO WYKONAWCY)

Lp.	Nazwa wyrobu lub rodzaj usługi	Lp.	Nazwa wyrobu lub rodzaj usługi
1.	Zarówki samochodowe „stop”	9.	Cylindry do hamulców pneumatycznych
2.	Komplety choinkowe oświetleniowe elektryczne	10.	Złączki do linii energetycznych napowietrznych
3.	Przełączniki, wyłączniki i gniazda wtyczkowe*)	11.	Zaciski odgałęźne do linii energetycznych napowietrznych
4.	Oprawki do świetlówek i zapłonników wszystkich typów*)	12.	Listwy zaciskowe, zaciski montażowe, odgałęźniki izolacyjne, łączówki telekomunikacyjne
5.	Przyciski sygnalizacyjne*)	13.	Podzespoły teletechniczne i elektroniczne na potrzeby resortu łączności
6.	Wtyczki sieciowe*)	14.	Cewki nawojowe elektrotechniczne i teletechniczne (montaż*)
7.	Skrzynki z bezpiecznikami do pojazdów samochodowych z wyjątkiem skrzynek konektorowych	15.	Wiązki przewodów elektrotechnicznych i teletechnicznych (montaż*)
8.	Wyłączniki drzwiowe i cofania do samochodów, z wyjątkiem wyłączników do samochodów „Fiat”	16.	Przedłużacze i sznury przyłączeniowe

Lp.	Nazwa wyrobu lub rodzaj usługi	Lp.	Nazwa wyrobu lub rodzaj usługi
17.	Lutownice elektryczne	39.	Rękawice gumowe (lateksowe) gospodarskie, w tym flokowane
18.	Lampy przenośne i ostrzegawcze do pojazdów mechanicznych	40.	Cukierki pudrowe prasowane
19.	Sprężynki techniczne o przekroju drutu do 3 mm	41.	Cukierki czekoladowe o rdzeniu miękkim (śliwka w czekoladzie)
20.	Nakrętki od M-2 do M-5 — zgrubne	42.	Pomadki niekryształiczne — tabliczka mleczna
21.	Opaski taśmowe, zaciski różnego rodzaju do wężów gumowych	43.	Tuleje papierowe — nie impregnowane — impregnowane — inne
22.	Drobne narzędzia ogrodnicze	44.	Uszczelki techniczne z papieru i tektury
23.	Zamknięcia koronkowe do butelek z wkładką z tworzywa sztucznych i korka	45.	Sączki filtracyjne
24.	Karnisze	46.	Skoroszyty z tworzywa sztucznego różnych typów
25.	Blachy i foremki do ciast	47.	Teczki i okładki do akt z tworzyw sztucznych różnych typów z wyjątkiem wyrobów z trójoctanu celulozy
26.	Odzież robocza z tkanin	48.	Okładki z tworzyw sztucznych na zeszyty i książki
27.	Drobne artykuły konfekcji odzieżowej (ręczniki, ścierki, ściereczki wszystkich typów, chusteczki do nosa, chustki i szale konfekcjonowane, spodniki gimnastyczne)	49.	Pieczętki
28.	Woreczki z tkanin (wszystkie typy)	50.	Pióra wieczne i długopisy typu popularnego
29.	Wkłady ocieplające z tkanin i dzianin do obuwia gumowego	51.	Wkłady z tworzyw sztucznych do długopisów typu popularnego
30.	Wkłady rękawicznice z dzianin	52.	Szczotki (wszystkie rodzaje)
31.	Nakolanniki, naudniki, nakostniki z dzianin	53.	Pędzle (wszystkie rodzaje)
32.	Szale i szaliki z dzianin	54.	Ochrona mienia
33.	Komplety galanteryjne z dzianin	55.	Prowadzenie parkingów
34.	Rękawiczki z dzianin	56.	Usługi administracyjno-biurowe (przepisywanie na maszynie, powielanie itp.)
35.	Choinki z tworzyw sztucznych	57.	Usługi pieczętkarskie i stemplarskie
36.	Torby z tworzyw sztucznych	58.	Usługi archiwalne
37.	Zamknięcia i uszczelki z tworzyw sztucznych termoplastycznych		
38.	Czepki kąpielowe (lateksowe)		

*) W asortymentach uzgodnionych z właściwymi zjednoczeniami wiodącymi.